

Почитувани претставници на граѓанските организации,

Ви благодариме на интересот за учество на Повикот до граѓанскиот сектор за придонес во подготвувањето на Програмата за работа на Владата на Република Северна Македонија за 2025 година. Пополнетиот образец (заедно со прилозите, доколку ги има) доставете го до Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија, електронски на адреса nvosorabotka@gs.gov.mk со назнака **Иницијатива за ГПРВ 2025, до 20.9.2024 година**. Со доставување на образецот потврдувате дека се согласувате вашата иницијатива да биде објавена на веб страницата www.nvosorabotka.gov.mk.

Општи податоци за здружението / фондацијата

Име на здружението/фондацијата: Фондација за интернет и општество Метаморфозис

ЕМБС (матичен број на правниот субјект според податоците во Централен регистар): 5922020

Седиште и адреса (улица, број, општина): ул. „Франклин Рузвелт“ бр. 19, кат 2 Општина Карпош, 1000 Скопје

Застапник: Бардил Јашари

Веб страница: <https://metamorphosis.org.mk/>

Електронска пошта (e-mail): info@metamorphosis.org.mk

Телефонски број за контакт: +389 2 3109 325; 070 327 261

Лице за контакт: Данче Даниловска Бајдевска

Предлог- иницијатива

за годишна Програма за работа на Владата на Република Северна Македонија за 2025 година

Наслов на иницијативата: Креирање на Национална стратегија за е-услуги на локално ниво

Стратешки приоритет: (придонес - поврзаност со определен стратешки приоритет на Владата на Република Северна Македонија)

Креирањето на Национална стратегија за е-услуги на локално ниво директно придонесува кон вториот и шестиот стратешки приоритет на Владата согласно Одлуката за изменување на Одлуката за утврдување на стратешките приоритети на Владата на Република Северна Македонија за 2024 – 2028 година донесена на 20 август 2024 година, односно, “економско заживување на земјата, унапредување на енергетската транзиција, поттикнување силен циклус на економски раст, стабилни јавни финансии, подобрување на севкупната транспортна инфраструктура, зголемување на животниот стандард, подобар и поквалитетен живот за секого” и “професионална и ефикасна јавна администрација, развој на дигиталната економија, ИКТ секторот, вештачката интелигенција, иновациите и стартап екосистем”.

Приоритетна цел: (придонес - поврзаност со определена стратешка цел на Владата на Република Северна Македонија)

Креирањето на Национална стратегија за е-услуги на локално ниво директно придонесува кон остварување на приоритетните цели “унапредување на системот на локалната самоуправа, продолжување на децентрализацијата, унапредување на фискалната децентрализација, фискалниот капацитет и финансиската дисциплина, транспарентноста и отчетноста на општините”, “подобрување на локалните јавни услуги, зајакнување на капацитетите на општините”, “дигитализирана јавна администрација”, и “развој на електронски услуги и подобрување на нивната достапност преку националниот портал за е-услуги за граѓаните и стопанството” согласно Одлуката за изменување на Одлуката за утврдување на стратешките приоритети на Владата на Република Северна Македонија за 2024 – 2028 година донесена на 20 август 2024 година.

НППА (поврзаност со пристапни партнерства како и соодветна идентификација на поглавје и подрачје)

- ‘Конкуренција и инклузивен раст’/ Поглавје 10: Информатичко општество и медиуми
- Дигитална агенда за Западен Балкан
- План за раст на Западен Балкан

Образложение: (Краток опис на иницијативата: причини за предлагање, предмет на уредување доколку се работи за закон или подзаконски акт и надлежен орган на државната управа)

Покрај бројните иницијативи на национално ниво, недостасува стратешки пристап за дигитализација на локалните услуги како и посветеност од страна на општините за спроведување и унапредување на е-услугите на локално ниво. Развојот на нови е-услуги, во најчест случај, се прави како резултат на иницијативи поврзани со некоја меѓународна развојна организација, донатор или меѓународен проект. Во услови на децентрализација, кога општините се надлежни за испорака на многу важни услуги за граѓаните, процесот на дигитализација треба да се одвива паралелно на централно и на локално ниво за граѓанинот лесно и брзо да може да ја обезбеди услугата на безбеден начин и со почитување на принципот “само еднаш.”

Дигиталната трансформација на јавните услуги е суштинска за подобрување на институционалната транспарентност и комуникација со граѓаните во време кога барањата и очекувањата од локалната самоуправа се зголемуваат, а ресурсите со кои тие располагаат се намалуваат. Со ефикасно користење на дигиталните технологии може да се воспостави интегриран систем на јавни услуги што ќе овозможи флексибилна, одговорна и безбедна испорака на услуги за сите, како и лесна и транспарентна двонасочна комуникација помеѓу граѓаните и локалната самоуправа. Важно е воспоставениот систем да обезбеди јасна и навремена двонасочна комуникација помеѓу локалната самоуправа и граѓаните, на тој начин овозможувајќи поголема вклученост на граѓаните во градењето на политики и донесување на одлуки на локално ниво, како и искористување на јавни е-услуги на локално ниво.

Креирањето и спроведувањето на Национална стратегија за е-услуги на локално ниво е од суштинско значење за обезбедување на стратешки и унифициран пристап за унапредување на институционалната транспарентност на локално ниво, оптимизирање на испораката на локалните услуги и зголемување на информираноста и учеството на граѓаните во консултативните процеси на општините при донесување на одлуки. Преку вклучување на граѓаните во јавните процеси на локално ниво со користење на разни

дигитални технологии, дополнително се придонесува и кон намалување и искоренување на корупцијата. Сузбивањето на корупцијата е суштинско за зголемување на довербата во институциите, заштитување на демократијата, промовирање правичност и добро управување, а граѓаните сè уште ја препознаваат корупцијата како најголем проблем кој најмногу ги засега.

Стратегијата воедно треба да базира на потребите на граѓаните за да се воспостави приоритетна листа на услуги за дигитализирање и унапредување на постоечките е-услуги на локално ниво, заедно со план за транзиција, односно, целосна дигитализација на точно одредени услуги, со определени крајни рокови за дигитализација. Истовремено, Стратегијата треба да предвиди интензивна поддршка на граѓаните во насока на искористување на локалните е-услуги. Дополнително, оваа стратегија треба да предвиди интегрирање на локалните е-услуги на постоечкиот Портал за е-услуги (uslugi.gov.mk). Стратегијата треба да биде поддржана со постојано оценување на искористеноста на е-услугите на локално ниво од страна на граѓаните (информации за бројот на корисници сегрегирани по правни и физички лица, информации за најбараните односно најкористени услуги на локално ниво од страна на граѓаните и компаниите, информации за број на испорачани локални е-услуги, податоци кои произлегуваат од мерење на задоволството на корисниците, итн.) што ќе обезбеди база на податоци која понатаму може да се користи од страна на институциите, граѓанскиот сектор, бизнис заедницата, итн. во поглед на донесување на одлуки, креирање на длабински истражувања и стратегии, како и креирање на иновативни ИТ решенија, осигурувајќи се дека локалните е-услуги соодветствуваат на потребите и вештините на граѓаните за да ги користат истите.

Еден од приоритетите на процесот на креирање на оваа стратегија е и усогласувањето со нововведената Европска легислатива и регулатива со процесот на надградба на медиумските закони и идната стратегија ќе го опфати и усогласувањето со Digital Services Act (Закон за дигитални услуги) и Digital Markets Act (Закон за дигитален пазар) којшто стапи на сила овој месец, како и усогласувањето со Директива на ЕУ за слобода на изразување.

Надлежни органи за оваа стратегија треба да бидат Министерство за локална самоуправа и 81 единици на локална самоуправа.

Очекувани влијанија: (Кои се очекуваните влијанија од предлог-иницијативата)

Очекуваните влијанија на долг рок се:

- Поквалитетен интегриран систем за испорака на е-услуги на локално ниво кој соодветставува на потребите на граѓаните и овозможува флексибилна, одговорна и безбедна испорака на услуги за сите, како и лесна и транспарентна двонасочна комуникација помеѓу граѓаните и локалната самоуправа;
- Дигитална трансформација на локалните услуги и нивна интеграција на постоечкиот Портал за е-услуги (uslugi.gov.mk), како и омокени и поддржани граѓани кои самостојно и свесно ги користат истите;
- Зголемена транспарентност и комуникација со граѓаните на локално ниво преку паметно и соодветно користење на дигиталните технологии;
- Поголема вклученост на граѓаните во градењето на политики и донесување на одлуки на локално ниво, како и искористување на јавни е-услуги на локално ниво, преку системско обезбедување на јасна и навремена двонасочна комуникација помеѓу локалната самоуправа и граѓаните;

- Намалување и искоренување на корупцијата преку дигитално и транспарентно работење на локалната самоуправа, што води кон зголемување на довербата во локалната самоуправа, заштитување на демократијата, промовирање правичност и добро управување;
- Обезбеден системски мониторинг на е-услугите со база на податоци за искористеноста на е-услугите на локално ниво од страна на граѓаните (информации за бројот на корисници сегрегирани по правни и физички лица, информации за најбараните односно најкористени услуги на локално ниво од страна на граѓаните и компаниите, информации за број на испорачани локални е-услуги, податоци кои произлегуваат од мерење на задоволството на корисниците, итн.) која понатаму се користи од страна на институциите, граѓанскиот сектор, бизнис заедницата, итн. во поглед на донесување на одлуки, креирање на длабински истражувања и стратегии, како и креирање на иновативни ИТ решенија, осигурувајќи се дека локалните е-услуги соодветставуваат на потребите и вештините на граѓаните за да ги користат истите.

Финансиски импликации: (Дали предлог-иницијативата предизвикува финансиски импликации? Ако има, дали потребните средства се обезбедени и од кои извори?)

Предлог-иницијативата предизвикува финансиски импликации. Потребните средства не се обезбедени.

Прилози (со наведување на авторот на документот):

- Зоран Јаневски “Анализа на е-услугите во општините во Република Северна Македонија” (2023)
- Ирена Бојациевска, Наталија Шикова, “Опсерваторија за Дигиталната агенда – Извештај за тековната состојба и патоказ за унапредување на Дигиталната агенда во Северна Македонија” (2022)
- Мемет Мемети, “Индекс на отвореност на локалната самоуправа за 2022 година” (2022)
- Бојан Кордалов, Тоше Зафиров, “Дигитална трансформација кон е-општини” (2022)
- Јасмина Ристовска, Наташа Димова, Снежана Камилевска Трповска, Фанија Ивановска и Јасмина Чаушоска “Извештај за процена на корупцијата во Северна Македонија” (2023)

17.09.2024 година

Потпис на застапникот